

Таким чином, ЛКТ «перша леді» як узагальнений образ представниць сучасної урбаністичної культури США характеризується унікальним набором образних складових частин. Вони характеризуються ідеальним зовнішнім виглядом, середнім віком, впливовим оточенням, упевненістю в собі та публічністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитриева О. А. Лингвокультурные типы России и Франции XIX века: автореф. дис. на соискание учен. степени док. филол. наук: «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» О. А. Дмитриева. Волгоград, 2007. 48 с.
2. Карасик В. І. Лінгвокультурний типаж: до визначення поняття. В. І. Карасік, О. О. Дмитрієва. Аксіологічна лінгвістика: лінгвокультурні типажі. Волгоград, 2005. С. 5-25.
3. Карасик В. И. Языковые ключи. Москва, 2009. 406 с.
4. Carolina Gonzales. A century of first ladies, from youngest to oldest. URL: <https://www.chron.com/life/article/A-century-of-First-Ladies-10615709.php> (дата звертання: 26.04.2022).
5. Карасик В.И., Ярмахова Е. А. Лингвокультурный типаж «английский чудак». – М.: Гнозис, 2006. 240 с.

Топиліна В. Б.

група 353

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Коваленко А. М.

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПРОСТІР СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Екологія та захист навколишнього середовища стають все більш значущими складовими життя сучасної світової спільноти, а інформація про екологічні процеси та явища дедалі більше проникає у комунікативну діяльність соціуму та, відповідно, у тексти всіх типів дискурсу. В останні роки інтерес у лінгвістів викликає та область вивчення мови, яка пов'язана з уявленнями людини про навколишнє середовище, що відображаються через вживання мови. З цих позицій проводиться вивчення різних типів дискурсу в аспекті їх еколінгвістичного моделювання, зокрема аналізується метафорична концептуалізація природних катастроф в екологічному, поетичному та інших типах дискурсу.

Провідним джерелом інформації стосовно екологічної тематики є екологічний дискурс. Згідно з М. Луманом, при відборі мовного матеріалу для дослідження екологічного дискурсу виділяється два підходи [4]: вузький та широкий. При вузькому підході у якості матеріалу дослідження розглядаються лише наукові тексти, створені фахівцями (екологами). При широкому підході до відбору мовного матеріалу використовуються як тексти, створені екологами, так й інші тексти з екологічної тематикою (політичні, юридичні, масмедійні, художні, побутові). Н. А. Красильникова розуміє під екологічним дискурсом: «мову активістів-екологів, занурену в політичне життя екологічних рухів» [2, с. 10], підкреслюючи, що внаслідок початкової інтернаціональності природоохоронного руху, співвідношення національно-специфічних і універсальних рис у багатьох випадках виражається в домінуванні останніх, оскільки «екологи світу говорять на різних мовах, але запозичують один у одного аргументи, гасла, метафори» [2, с. 8].

До змісту сучасного англомовного екологічного дискурсу включені екологічні концепти (екоконцепт) як одиниці ментальних чи психічних ресурсів людської свідомості та тієї інформаційної структури, яка відображає досвід та знання людини про екологічні реалії [1]. Екоконцепт має характеристики, властиві терміну «концепт», який визначається, за О. С. Кубряковою, як оперативна змістовна одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи та мови картини світу, відображеної в людській психіці [3, с. 90].

Аналіз концептуального простору сучасного англомовного екологічного дискурсу дозволив виокремити низку концептів, а саме: «ENVIRONMENT / ДОВКІЛЛЯ», «POLLUTION / ЗАБРУДНЕННЯ», «CLIMATE CHANGE / ЗМІНА КЛІМАТУ», «ECOLOGICAL DISASTER / ЕКОЛОГІЧНА КАТАСТРОФА», «ECONOMIC CRISIS / ЕКОНОМІЧНА КРИЗА», «ENVIRONMENTAL PROTECTION / ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ». Концепт «ENVIRONMENT / ДОВКІЛЛЯ» є ключовим у англомовному екологічному дискурсі, оскільки позначає провідне поняття, навколо якого обертається більшість текстів екологічної тематики: *The environment is getting worse by the year* (The Guardian, 21.11.2021) [7].

У XXI ст. провідним питанням у галузі екології є захист довкілля, попередження екологічних катастроф та протидія таким явищам, як забруднення та негативні зміни клімату. Це знаходить своє відображення у концептах «POLLUTION / ЗАБРУДНЕННЯ» та «CLIMATE CHANGE / ЗМІНА КЛІМАТУ», наприклад: *Air pollution kills 10 million a year* (The Guardian, 15.12.2021) [8]; *The UN convention on refugees does not recognize climate change, and its effects, as a reason for countries to provide shelter to refugees* (The Guardian, 21.11.2021) [7]. Концепт «POLLUTION / ЗАБРУДНЕННЯ» охоплює різновиди забруднення навколишнього середовища – це не тільки забруднене повітря (*air pollution*), але також забруднення води (*water pollution*) та ґрунту (*soil pollution*). Окрім того, до структури цього концепту також можна віднести й найменування забруднюючих речовин, наприклад: *Synthetic chemicals in soil, air and water impose untold effects on both ecologies and people* (The Guardian, 15.12.2021) [8].

Зміни клімату та процеси забруднення навколишнього середовища все частіше у XX та XXI ст. призводять до екологічних катастроф, тож відповідний концепт «ECOLOGICAL DISASTER / ЕКОЛОГІЧНА КАТАСТРОФА» також становить вагому частину сучасного англомовного екологічного дискурсу, наприклад: *The wrapping of ecological disaster with fears of rampant immigration is a narrative that has flourished in far-right fringe movements in Europe and the US* (The Guardian, 21.11.2021) [7]. Тісно пов'язані з екологічними катастрофами й соціальна та економічна сфери. Зокрема, проблеми екологічного характеру часто призводять до економічних криз, що розкриває концепт «ECONOMIC CRISIS / ЕКОНОМІЧНА КРИЗА», наприклад: *But since the pandemic, there's been a rise in poverty and the political and economic crisis is casting a shadow over Brazil* (BBC News, 06.11.2021) [5].

Концепт «ENVIRONMENTAL PROTECTION / ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ» розкриває шляхи вирішення екологічних проблем, над якими на сьогодні працює безліч країн світу та міжнародних організацій. Цей концепт також широко розкривається у англомовних екологічних текстах, наприклад: *Campaigners generally think the new document offers less protection to the environment than what was there previously* (BBC News, 10.03.2021) [6].

Таким чином, концептуальний простір сучасного англомовного екологічного дискурсу включає у себе низку ключових концептів, які розкривають основні напрямки екологічної діяльності та проблем екології у світі. У текстах англомовного дискурсу такі концепти розкриваються через лексико-семантичні засоби номінації та репрезентації, вивчення яких становить перспективу подальшого вивчення лексико-семантичного дискурсу сучасного англомовного екологічного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гудзь Н. О. Екологічний дискурс в лінгвістичних описах. URL: <http://www.eprints.zu.edu.ua/9603/1/Гудзь%204.pdf> (дата звернення: 05.05.2022).
2. Красильникова Н. А. Метафорическая репрезентация лингвокультурологической категории СВОИ – ЧУЖИЕ в экологическом дискурсе США, России и Англии: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание». Екатеринбург, 2005. 24 с.
3. Кубрякова Е. С. Номинативный аспект речевой деятельности. Москва: Наука, 1986. 157 с.
4. Луман Н. Общество как социальная система. Москва: Логос, 2004. 232 с.

5. COP26: How the world is reacting to the climate summit. BBC News, 06.11.2021. URL: <https://www.bbc.com/news/science-environment-59036722> (дата звернення: 05.05.2022).
6. Harrabin R. UK environmental protections “being flouted”. BBC News, 10.03.2021. URL: (дата звернення: 05.05.2022).
7. Milman O. Climate denial is waning on the right. What’s replacing it might be just as scary. The Guardian, 21.11.2021. URL: <https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/21/climate-denial-far-right-immigration> (дата звернення: 05.05.2022).
8. Monbiot G. How border walls are triggering ecological disaster. The Guardian, 15.12.2021. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/dec/15/border-walls-triggering-ecological-disaster-humanity-wildlife-habitats-extinction> (дата звернення: 05.05.2022).

Топольницька В. Т.

група мСОАМ-11

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Серняк О. М.

FORMING THE FOREIGN LANGUAGE READING COMPETENCE OF HEIS STUDENTS IN THE PROCESS OF HOME READING

Reading is one of the most important types of language activities aimed at the perception and understanding of the written text. It is one of the main means of obtaining information which is an inseparable part of living in the modern world. Similarly, reading plays a significant role in foreign language learning.

Together with communication abilities, reading skills are of the utmost importance for HEIs students. Reading is widely used to develop their cognitive processes. At the Faculty of Foreign Languages Home Reading has always been a part of academic syllabus and is considered as one of the means of developing students’ reading competence.

A number of domestic scholars devoted their investigations to reading as one of the types of language activities such as Samoylyukevich I., Kozachok O., Shaposhnikova L. M.

Anyway, a considerably smaller amount of attention has been given to the problem of developing reading skills of HEIs students in the process of Home Reading.

The **object** of our research is the process of forming foreign language competence in reading of HEIs students in the process of Home Reading. Similarly, our purpose is to explore and highlight the benefits of home reading for HEIs students.

According to S. Y. Nikolaeva "reading is a receptive type of speech activity aimed at the perception and understanding of the written text performing certain functions. First of all, reading plays an important role in the overall development of the student, contributing to the development of memory and thinking. It also helps in the development of other types of communicative activities and serves as a means of learning the language and culture of the country the language of which is being studied" [6, p. 187-222].

Vyshnevsky O. I. claims that the formation of foreign language competence in reading is a long process. There are three goals in reading: educational, developmental, upbringing. The educational goal is aimed at developing learning skills. Developmental goal involves the development of cognitive processes. Educational involves educating students in the culture of reading. The content of education can be divided into linguistic, psychological, methodological components that are indivisible and important in the process of developing reading skills and abilities [2, p. 202].

Foreign language competence in reading of HEIs students takes place at an advanced stage of learning and presupposes reading authentic texts of different genres and types with different degrees of understanding of the content in the context of indirect communication [1, p. 60-63].